

ADALET ve KALKINMA PARTİSİ
T.B.M.M. Grup Başkanlığı

Tarih : 23.03.2005

Sayı : 769

10/262 - 10150/30852

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye ekonomisinde sermaye hareketleri 1980'li yıllardan itibaren çeşitlilik kazanmış, buna karşılık sistemin işleyişi gerekli hukuksal düzenlemeleri taşımadığı ve ilgili denetim otoritelerinin yeterli önlemleri zamanında alamadığı için, yatırımcıların mali açıdan büyük zarara uğradıkları olumsuz gelişmeler yaşanmıştır.

1990'lı yılların başından itibaren, finansman ihtiyacını kredi sistemi dışında arayan bazı girişimciler, holding adı altında örgütlenerek, mevzuata aykırı bir şekilde, faaliyet gelirleri ile bağlantısı olmaksızın kar payı ödemesi ve sermayedarların talebi halinde hiçbir yasal anlam taşımayan ortaklık belgelerini geri alma vaadinde bulunarak, çoğunluğu yurt dışındaki vatandaşlarımızdan oluşan geniş bir kesimin mağduriyetiyle sonuçlanan izinsiz halka arz fiilini gerçekleştirmiştir.

Bu şekilde faaliyet gösterdikleri daha sonra tespit edilen 74 şirket hakkında SPK tarafından 107 suç duyurusu yapılmış, ancak, alındığı belirtilen bir çok idari tedbir ve yargı sürecinin işlemesine rağmen, bahse konu holdinglerin; defter kayıtlarına, gerçek ortak sayısı ve hisse nispetlerine, üzerinde taşıdıkları mali risklere, para toplayan araçların kimliklerine ulaşılmasında büyük güçlükler çekildiği görülmüştür.

Bu nedenle, izinsiz halka arz yoluyla oluşan mağduriyetin neden ve sonuçları ile yaşanan bu süreçte SPK'nın sorumluluğunun belirlenmesi amacıyla, Anayasanın 98., içtüzüğün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis araştırması yapılmasını arz ve teklif ederiz. 22/03/2005

Şevket ORHAN
Bursa Milletvekili ve
29 Milletvekili

- 1.- Şevket ORHAN- Bursa
- 2.- Mehmet SARI- Osmaniye
- 3.- Mehmet Asım KULAK- Bartın
- 4.- Cahit CAN- Sinop
- 5.- Recep GARİP- Adana
- 6.- Mustafa ATAŞ- İstanbul
- 7.- Ali AYAĞ- Edirne
- 8.- Abdulmecit ALP- Bursa
- 9.- Sabri VARAN- Gümüşhane
- 10.- Niyazi PAKYÜREK- Bursa
- 11.- Selahattin DAĞ- Mardin
- 12.- Hasan Ali ÇELİK- Sakarya
- 13.- Mehmet Fehmi UYANIK- Diyarbakır
- 14.- Yüksel ÇAVUŞOĞLU- Karaman
- 15.- Öner ERGENÇ- Siirt
- 16.- Ahmet KAMBUR- Tekirdağ
- 17.- Ayhan Zeynep TEKİN BÖRÜ- Adana
- 18.- Mustafa TUNA- Ankara
- 19.- Eyüp AYAR- Kocaeli
- 20.- Abdullah Erdem CANTİMUR- Kütahya
- 21.- Hüsnü ORDU- Kütahya
- 22.- İbrahim KÖŞDERE- Çanakkale
- 23.- Nihat ERİ- Mardin
- 24.- Cavit TORUN- Diyarbakır
- 25.- Adem BAŞTÜRK- Kayseri
- 26.- Şemsettin MURAT- Elazığ
- 27.- Ramazan TOPRAK- Aksaray
- 28.- Ahmet BÜYÜKAKKAŞLAR- Konya
- 29.- Orhan Seyfi TERZİBAŞIOĞLU- Muğla
- 30.- Yahya AKMAN- Şanlıurfa
- 31.- Agah KAFKAS - Gorum

GEREKÇE

Türkiye ekonomisi, geride bıraktığımız on yıl boyunca, bankacılık ve finans sektöründe yaşanan krizlerin yanı sıra, izinsiz halka arz yoluyla ağırlıklı olarak yurtdışından sermaye transferi sağlayan bazı holdinglerin yol açtığı sorunlar nedeniyle ciddi ölçüde sarsılmıştır.

Bunun doğal sonucu olarak piyasalar, reel sektörün ihtiyaç duyduğu fonları sağlamada güçlük çekmiştir. Ülke ekonomisinin gerek duyduğu yabancı sermaye girişi de, yaşanan bu olumsuzluklardan etkilenmektedir. Bu sorunun ortaya çıkmasında, ilgili otoritelerce alınması gereken yasal ve idari tedbirlerin yerinde ve zamanında alınmaması etkili olmuştur.

Önergemize konu edilen izinsiz halka arzlar nedeniyle, sermaye piyasalarında haksız rekabet ortamı yaratılmış, vergi kayıpları ortaya çıkmış ve hepsinden önemlisi çok geniş bir kesim bu holdinglere yatırdığı tasarrufları büyük ölçüde yitirmiştir.

Gerçek sayıları hakkında bilgi edinilemeyen bu kesimin, mali kayıpları hakkında da tahmin dışında fikir yürütülememektedir. Ancak, yaşanan bu dramatik tablonun ekonomimize verdiği kayıplar, başta güven kaybı olmak üzere çok büyüktür. Zira, çoğu yurt dışında yerleşik vatandaşlarımızın, gurbette binbir güçlükle edindikleri birikimleri, gerçek dışı vaatlerde bulunan bazı holding yöneticileri tarafından istismar edilmiş, her zaman anavatanlarında değerlendirme arzusu taşıdıkları birikimlerini, artık eski boyutuyla yurda gönderme inancı zedelenmiştir.

Haklarını yasal yoldan aramaya çalışan bazı hissedarlar olsa da, açtıkları davaların yasal dayanakları, sorumlular hakkında dolandırıcılık suçlamasından öte anlam taşımadığından, oluşan mali kayıplarına çözüm bulamamışlardır.

Bir kısmına değinilen mağduriyetin nedenleri ve sonuçları ile yaşanan bu süreçte SPK'nın sorumluluğunun araştırılması zarureti vardır. Bu doğrultuda yürütülecek çalışmaların özellikle aşağıdaki sorulara açıklık kazandırması yararlı olacaktır.

- Holdinglerin kurucu ortakları ile yurtdışındaki temsilcileri kimlerdir?, Ortaklık ilişkileri hangi kayıtlarda tutulmuştur?, Ortakların pay nispetleri nasıl belirlenebilir?, Bu payların holding kayıtlarına yansıtılması mümkün müdür?
- Sermaye Piyasası Kurulu sermayedarların mağduriyetini önleyecek gerekli tedbirleri almış mıdır?, Holdingler hangi yöntemleri kullanarak bu çapta parayı toplamıştır?, İzinsiz halka arzda bulunan holdinglerin, reklam ve ilanlarının sorumlu kurumlar tarafından takibi yapılmış mıdır? Ne gibi işlemler yürütülmüştür?, Sorumlular hakkında ne tür yasal işlemler yapılmıştır? Bunlar, mali kayıpların giderilmesini sağlamış mıdır?
- Yurtdışındaki vatandaşlarımızın SPK tarafından yapılan tescil çağrılarında ilgisizliği, tasarruflarının yurtdışı makamlarca araştırılması sonucu, geçmişe yönelik vergi cezası veya sosyal yardımlardan mahrumiyet gibi cezalarlar

nedeniyle midir? Bu konuda yurtiçi ve yurtdışı resmi makamlar arasında ne gibi ilişkiler kurulmuştur?